

Hướng dẫn **soạn bài 14 trang 60 sgk Lịch sử và địa lí 6** theo chương trình SGK mới bộ *Kết nối tri thức với cuộc sống* giúp các em hiểu quá trình thành lập, tổ chức bộ máy nhà nước, đời sống của cư dân nhà nước Văn Lang - Âu Lạc

Mục tiêu cần đạt:

- Biết được mốc thời gian thành lập của [nhà nước Văn Lang](#) - Âu Lạc, xác định được phạm vi trên lược đồ
- Nắm được tổ chức bộ máy nhà nước và đời sống vật chất tinh thần của cư dân nước Văn Lang - Âu Lạc

I. Trả lời câu hỏi phần kiến thức mới bài 14 sách Kết nối tri thức

Khám phá những nội dung kiến thức chính của bài [soạn sử 6 sgk Kết nối tri thức](#) bài 14 thông qua các câu hỏi SGK:

1. Câu hỏi trang 61 Sử 6 sgk Kết nối tri thức

- Dựa vào thông tin trong mục 1 và sử dụng bản đồ hành chính Việt Nam, hãy xác định phạm vi không gian chủ yếu của nước Văn Lang trên bản đồ.
- Nhà nước Văn Lang ra đời vào thời gian nào? Hãy nêu ý nghĩa sự ra đời của Nhà nước Văn Lang.

Gợi ý trả lời:

Phạm vi không gian chủ yếu của Nhà nước Văn Lang:

- Địa bàn chủ yếu của nhà nước Văn Lang gắn liền với lưu vực các dòng sông lớn ở Bắc Bộ và Bắc Trung Bộ ngày nay.

+ Bộ lạc Văn Lang là một trong những bộ lạc giàu có và hùng mạnh nhất thời đó, cư trú trên vùng đất ven sông Hồng từ Ba Vì (Hà Nội) đến Việt Trì (Phú Thọ).

+ Vào khoảng thế kỉ VII TCN, ở vùng Gia Ninh (Phú Thọ) có vị thủ lĩnh dùng tài năng khuất phục được các bộ lạc và tự xưng là Hùng Vương, đặt tên nước là Văn Lang, đóng đô ở Bạch Hạc (Phú Thọ).

- Mốc thời gian nhà nước Văn Lang ra đời: Vào khoảng thế kỉ VII TCN, nhờ sự phát triển của công cụ bằng đồng và sắt, đời sống sản xuất của người Việt cổ đã có sự chuyển biến rõ rệt. Nhu cầu chung sống, cùng làm thủy lợi và chống ngoại xâm đã thúc đẩy sự ra đời của nhà nước đầu tiên ở Việt Nam đó là nhà nước Văn Lang.

- Ý nghĩa sự ra đời của Nhà nước Văn Lang: Tuy còn sơ khai, chưa có pháp luật thành văn và chữ viết,... nhưng sự ra đời của Nhà nước Văn Lang đã mở ra thời kì dựng nước đầu tiên trong lịch sử dân tộc.

2. Câu hỏi trang 62 Sử 6 sgk Kết nối tri thức

- Dựa vào thông tin trong mục 2 và sử dụng bản đồ hành chính Việt Nam, hãy xác định phạm vi không gian chủ yếu của nước Âu Lạc trên bản đồ.
- Nước Âu Lạc ra đời trong bối cảnh nào? Nhà nước Âu Lạc có điểm gì giống và khác so với Nhà nước Văn Lang?

Gợi ý trả lời:

- Phạm vi không gian của Nhà nước Âu Lạc: Sau khi nước Âu Lạc ra đời, An Dương Vương đã chuyển kinh đô từ miền trung du Phong Châu xuống vùng đồng bằng ở Cổ Loa (Đông Anh, Hà Nội ngày nay). Ông cho xây dựng thành Cổ Loa kiên cố, trở thành trung tâm của nước Âu Lạc và là một căn cứ quân sự vững chắc, lợi hại.
- Nhà nước Âu Lạc ra đời trong bối cảnh: Cuối thế kỉ III TCN, nhà Tần đem quân đánh xuống phía Nam. Người Lạc Việt và người Âu Việt đã đoàn kết với nhau cùng chống quân xâm lược. Họ đã cử ra "người tuấn kiệt" là Thục Phán lãnh đạo cuộc kháng chiến. Thục Phán lên làm vua, xưng là An Dương Vương, lập ra nước Âu Lạc (năm 208 TCN).
- Điểm giống và khác nhau giữa nhà nước Âu Lạc và nhà nước Văn Lang:

- Giống nhau:

- + Có tổ chức từ trên xuống dưới
- + Đơn vị hành chính: lỵ làng, chạ làm cơ sở
- + Vua có quyền quyết định tối cao, giúp vua cai trị đất nước là các Lạc hầu, Lạc tướng.

- Khác nhau:

- + Nhà nước Âu Lạc: về mặt lãnh thổ thì mở rộng hơn, về tổ chức cũng hoàn chỉnh hơn: có quân đội mạnh, vũ khí tốt, thành Cổ Loa kiên cố; quyền hành của nhà nước đã cao hơn và chặt chẽ hơn, vua có quyền thế hơn trong việc trị nước, sự phân biệt tầng lớp thống trị và nhân dân sâu sắc hơn.
- + Nhà nước Văn Lang: chưa có quân đội, chưa có pháp luật, Vua Hùng quyền lực không tập trung nhiều hơn An Dương Vương.

3. Câu hỏi trang 64 Sử 6 sgk Kết nối tri thức

- Quan sát hình 6, 7, 8 và dựa vào thông tin trong mục a, em hãy mô tả đời sống vật chất (nguồn lương thực, nơi ở, phương tiện đi lại, trang phục, đồ trang sức...) của người Việt cổ.
- Những nghề sản xuất chính của cư dân Văn Lang - Âu Lạc là gì?
- Trình bày những nét chính về đời sống tinh thần của cư dân Văn Lang, Âu Lạc.

Gợi ý trả lời:

Soạn Lịch sử 6 bài 14 - Nhà nước Văn Lang - Âu Lạc (SGK Kết nối tri thức)

- Mô tả đời sống vật chất của người Việt cổ:
 - Nguồn lương thực chính là gạo nếp, gạo tẻ, muối, mắm cá,...
 - Nơi ở: chủ yếu ở nhà sàn dựng bằng tre, nứa, lá, gỗ...
 - Phương tiện đi lại: đi bộ, thuyền, bè, trâu, bò, ngựa, voi...
 - Trang phục: thường cắt tóc ngang vai, búi tóc hoặc tết tóc kiểu đuôi sam. Nam đóng khố, cởi trần, đi chân đất, nữ mặc váy, yếm. Vào dịp lễ hội họ có thể đội mũ lông chim, đeo trang sức.
 - Đồ trang sức: vòng tay, hạt chuỗi, khuyên tai,...
- Những nghề sản xuất chính của cư dân Văn Lang - Âu Lạc:
 - Trồng lúa nước, trồng các loại cây hoa màu
 - Trồng dâu nuôi tằm
 - Nghề luyện kim dần được chuyên môn hóa
 - Kỹ thuật đúc đồng phát triển, bước đầu biết rèn sắt.
- Những nét chính về đời sống tinh thần của cư dân Văn Lang, Âu Lạc:
 - Về mặt tín ngưỡng: tục thờ cúng tổ tiên và các vị thần trong tự nhiên như thần Sông, thần Núi, thần Mặt Trời,...
 - Có tục xăm mình, nhuộm răng đen, ăn trầu, làm bánh chưng, bánh giầy.
 - Các lễ hội gắn với nền nông nghiệp trồng lúa nước cũng được tổ chức thường xuyên.
 - Tục cưới xin, ma chay, lễ hội khá phổ biến, nhất là hội mùa.

II. Hướng dẫn trả lời câu hỏi Luyện tập và vận dụng bài 14

1. Câu hỏi 1 luyện tập trang 64 Sử 6 sgk Kết nối tri thức

- Hãy ghi lại những thông tin cơ bản nhất về hai nhà nước Văn Lang và Âu Lạc theo các gợi ý sau: thời gian thành lập - kết thúc; kinh đô; tổ chức bộ máy nhà nước.

Gợi ý trả lời:

	Nhà nước Văn Lang	Nhà nước Âu Lạc
--	--------------------------	------------------------

Thời gian thành lập và kết thúc	2879 TCN - 258 TCN	208 TCN - 179 TCN
Kinh đô	Bạch Hạc (Việt Trì - Phú Thọ)	Cổ Loa (Đông Anh - Hà Nội)
Tổ chức bộ máy nhà nước	Đứng đầu nhà nước là vua Hùng, vua Thục. Giúp việc cho vua là các Lạc hầu, Lạc tướng. Cả nước chia làm 15 bộ do Lạc tướng đứng đầu. Ở các làng xã đứng đầu là Bô chính.	Lãnh thổ mở rộng hơn, tổ chức bộ máy Nhà nước chặt chẽ hơn. Có quân đội mạnh, vũ khí tốt, thành Cổ Loa kiên cố, vững chắc.

2. Câu hỏi 2 vận dụng trang 64 Sử 6 sgk Kết nối tri thức

- Nêu một số thành tựu tiêu biểu của thời kì Văn Lang - Âu Lạc. Viết một đoạn văn ngắn giới thiệu về một thành tựu mà em thích nhất.

Gợi ý trả lời:

- Một số thành tựu văn hóa tiêu biểu thời đại Văn Lang - Âu Lạc:
 - Hiện vật tiêu biểu cho văn minh Văn Lang - Âu Lạc là trống đồng.
 - Công trình tiêu biểu cho văn minh Văn Lang - Âu Lạc là thành Cổ Loa.
 - Lưỡi cày đồng, ngành luyện kim đồng thau.
- Giới thiệu về một thành tựu mà em thích nhất: Các em tự làm, có thể tham khảo bài giới thiệu về Thành Cổ Loa bên dưới:

Thành Cổ Loa là di tích lịch sử nằm trên địa phận 3 xã Cổ Loa, Dục Tú và Việt Hùng thuộc huyện Đông Anh (Hà Nội), cách trung tâm thủ đô Hà Nội khoảng 17km về phía bắc.

Cổ Loa là kinh đô của nhà nước Âu Lạc dưới thời An Dương Vương vào khoảng thế kỷ thứ 3 trước Công nguyên và của nhà nước phong kiến dưới thời Ngô Quyền thế kỷ 10.

Thành Cổ Loa được các nhà khảo cổ học đánh giá là “tòa thành cổ nhất, quy mô lớn vào bậc nhất, cấu trúc cũng thuộc loại độc đáo nhất trong lịch sử xây dựng thành lũy của người Việt cổ”. Chất liệu chủ yếu dùng để xây thành là đất, sau đó là đá và gốm vỡ.

Thành Cổ Loa theo truyền thuyết gồm 9 vòng xoáy tròn ốc, nhưng căn cứ trên dấu tích hiện còn, các nhà khoa học nhận thấy thành có 3 vòng, trong đó vòng thành nội rất có thể được làm về sau, dưới thời Ngô Quyền. Chu vi vòng ngoài 8 km, vòng giữa 6,5 km, vòng trong 1,6 km, diện tích trung tâm lên tới 2 km². Thành được xây theo phương pháp đào đất đến đâu, khoét hào đến đó, thành đắp đến đâu, lũy xây đến đó. Mặt ngoài lũy dốc thẳng đứng, mặt trong thoải để đánh

vào thì khó, trong đánh ra thì dễ. Lũy cao trung bình từ 4 - 5 m, có chỗ cao đến 8 - 12 m. Chân lũy rộng 20 - 30 m, mặt lũy rộng 6 - 12 m. Khối lượng đất đào đắp ước tính 2,2 triệu mét khối.

Về mặt quân sự, thành Cổ Loa thể hiện sự sáng tạo độc đáo của người Việt cổ trong công cuộc giữ nước và chống ngoại xâm. Với các bức thành kiên cố, với hào sâu rộng cùng các ụ, lũy, Cổ Loa là một căn cứ phòng thủ vững chắc để bảo vệ nhà vua, triều đình và kinh đô. Đồng thời là một căn cứ kết hợp hài hòa thủy binh cùng bộ binh. Nhờ ba vòng hào thông nhau dễ dàng, thủy binh có thể phối hợp cùng bộ binh để vận động trên bộ cũng như trên nước khi tác chiến.

Về mặt xã hội, với sự phân bố từng khu cư trú cho vua, quan, binh lính, thành Cổ Loa là một chứng cứ về sự phân hóa của xã hội thời ấy. Thời kỳ này, vua quan không những đã tách khỏi dân chúng mà còn phải được bảo vệ chặt chẽ, sống gần như cô lập hẳn với cuộc sống bình thường. Xã hội đã có giai cấp rõ ràng và xã hội có sự phân hóa giàu nghèo rõ ràng hơn thời Vua Hùng.

Về mặt văn hóa, là một tòa thành cổ nhất còn để lại dấu tích, Cổ Loa trở thành một di sản văn hóa, một bằng chứng về sự sáng tạo, về trình độ kỹ thuật cũng như văn hóa của người Việt cổ. Đá kê chân thành, gổm rải rìa thành, hào nước quanh co, ụ lũy phức tạp, hỏa hòi chắc chắn và nhất là địa hình hiểm trở ngoằn ngoèo, tất cả những điều này làm chứng cho nghệ thuật và văn hóa thời An Dương Vương. Hàng năm, vào ngày 6 tháng giêng âm lịch, cư dân Cổ Loa tổ chức một lễ trang trọng để tưởng nhớ đến những người xưa đã có công xây thành, và nhất là để ghi ơn An Dương Vương.

Hiện nay Cổ Loa là một trong 21 khu du lịch Quốc gia của Việt Nam, và vào ngày 27/9/2012 di tích lịch sử kiến trúc nghệ thuật và khảo cổ Cổ Loa được Thủ tướng Chính phủ quyết định xếp hạng di tích quốc gia đặc biệt.

(Nguồn: Wikipedia)

3. Câu hỏi 3 vận dụng trang 64 Sử 6 SGK Kết nối tri thức

- Lễ hội Đền Hùng được tổ chức vào ngày 10-3 âm lịch hàng năm có ý nghĩa như thế nào?

Gợi ý trả lời:

Ý nghĩa của Lễ hội Đền Hùng:

Đây là ngày hội truyền thống để tưởng nhớ công lao dựng nước của các Vua Hùng, được nhân dân ta ở trong nước cũng như ở nước ngoài thành kính kỷ niệm. Ngày 10/3 âm lịch hàng năm đã trở thành ngày Quốc giỗ và cả nước được nghỉ lễ. Ngày [giỗ Tổ Hùng Vương](#) được tổ chức với mục đích tăng cường văn hóa tín ngưỡng truyền thống của người Việt, mặt khác cũng tăng cường sự đoàn kết các dân tộc và tình hữu nghị giữa các dân tộc Việt Nam. Đây là nghi lễ cần được giữ gìn và phát huy giúp cho mọi người dân Việt Nam hiểu được lịch sử dân tộc và tổ tiên họ.

[Soạn Lịch sử 6 bài 14 - Nhà nước Văn Lang - Âu Lạc \(SGK Kết nối tri thức\)](#)

Vậy là Đọc tài liệu đã vừa cùng các em nghiên cứu xong nội dung hướng dẫn ***soạn sử 6 bài 14: Nhà nước Văn Lang - Âu Lạc cổ đại*** thuộc bộ sách giáo khoa Kết nối tri thức với cuộc sống. Hi vọng tài liệu sẽ giúp các em có thể hiểu và nắm chắc nội dung bài học hơn thông qua những lời giải chi tiết cụ thể. Chúc các em học tốt !